

ATLAS HISTORYCZNY MIAST POLSKICH

Redakcja naukowa
ROMAN CZAJA

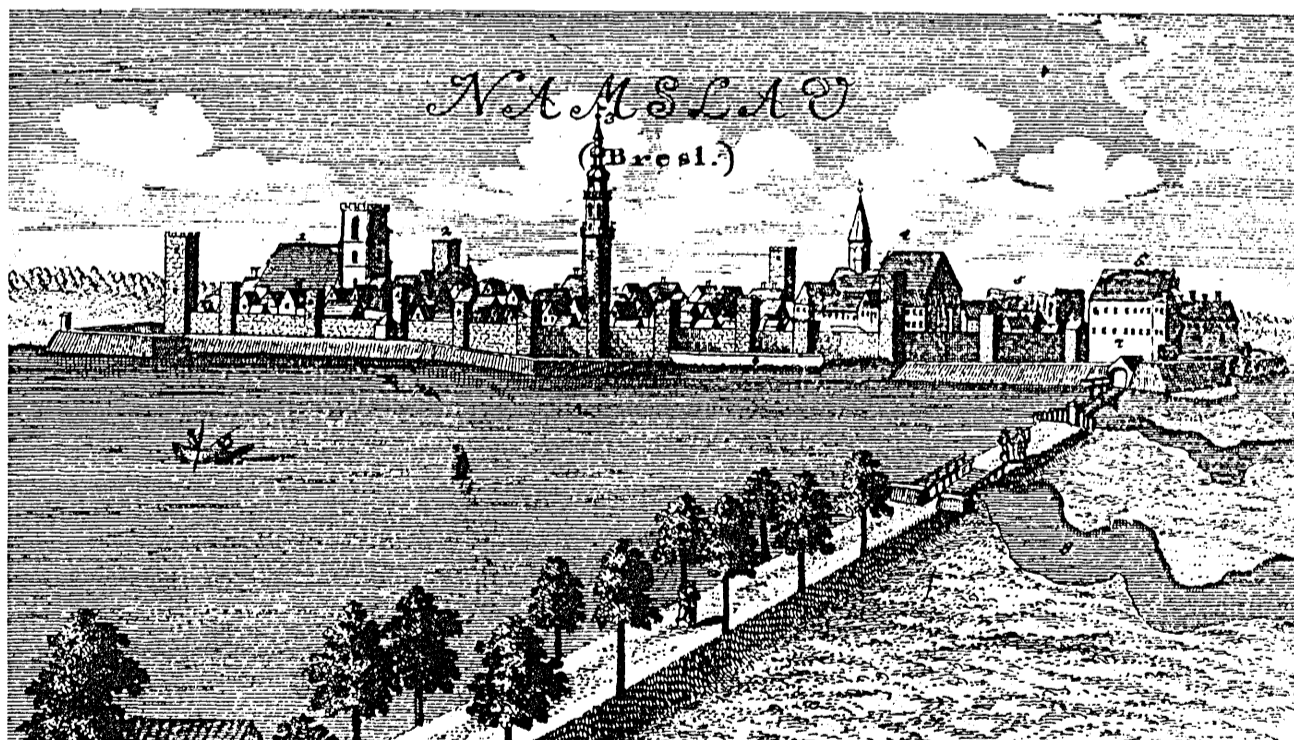
TOM IV ŚLĄSK

Redakcja naukowa
MARTA MŁYNARSKA-KALETYNOWA

ZESZYT 11 NAMYSŁÓW

Redakcja naukowa
RAFAŁ EYSYMONTT, MATEUSZ GOLIŃSKI

Opracowali
MAŁGORZATA CHOROWSKA, KRZYSZTOF DEMIDZIUK,
RAFAŁ EYSYMONTT, MATEUSZ GOLIŃSKI,
ELŻBIETA KOŚCIK, CZESŁAW LASOTA,
ANDRZEJ LEGENDZIEWICZ

Wybór i opracowanie kartografii historycznej: Rafał Eysymontt
Opracowanie redakcyjne: Krzysztof Uściński
Opracowanie typograficzne: Marcin Siehankiewicz
Tłumaczenie na język angielski: Jacek Słupski
Prace kartograficzne: Jarosław Połamarczuk, Marcin Siehankiewicz
Prace techniczne: Lidia Nowacka
Koordynacja prac wydawniczych: Jadwiga Dunaj

Recenzenci: Bogusław Krasnowolski, Zdzisław Noga

Wydawca: Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Ośrodek Badań nad Kulturą Późnego Antyku i Wczesnego Średniowiecza
50-118 Wrocław, ul. Więzienna 6

Praca naukowa finansowana w ramach programu
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą
„Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2014-2017
Projekt nr 11H 13 0215 82

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Publikacja przygotowana we współpracy z Archiwum Państwowym we Wrocławiu

ISBN 978-83-63760-58-8
© Autorzy, Redaktorzy i Wydawca 2015
Wydrukowano w Drukarni Księży Werbistów,
ul. Klasztorna 4, Górna Grupa, PL 86-134 Dragacz

WROCLAW 2015

THE HISTORICAL ATLAS OF POLISH TOWNS

Academic editing
ROMAN CZAJA

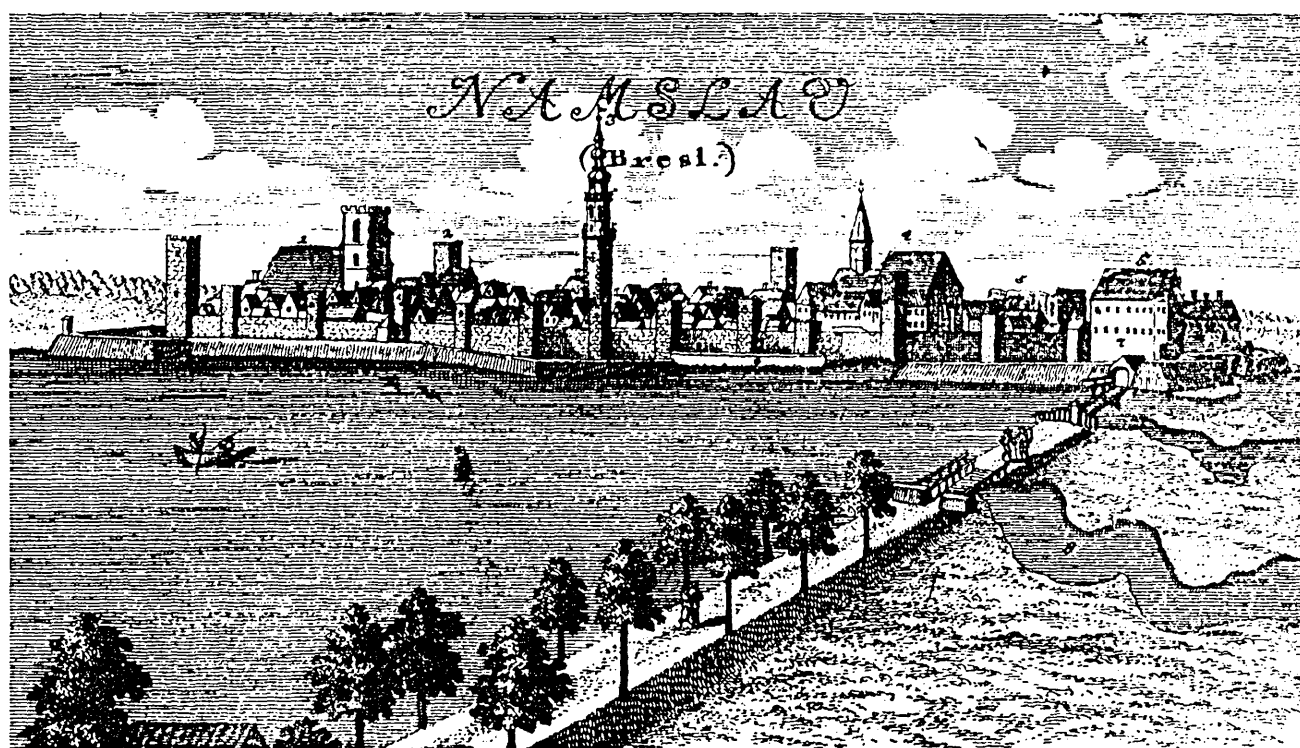
VOLUME IV SILESIA

Academic editing
MARTA MŁYNARSKA-KALETYNOWA

BOOK 11 NAMYSŁÓW

Academic editing
RAFAŁ EYSYMONTT, MATEUSZ GOLIŃSKI

Prepared by
MAŁGORZATA CHOROWSKA, KRZYSZTOF DEMIDZIUK,
RAFAŁ EYSYMONTT, MATEUSZ GOLIŃSKI,
ELŻBIETA KOŚCIK, CZESŁAW LASOTA,
ANDRZEJ LEGENDZIEWICZ

Compilation and elaboration of historical cartography: Rafał Eysymontt
Editing: Krzysztof Uściński
Typographic editing: Marcin Siehankiewicz
Translation into English: Jacek Słupski
Cartographic works: Jarosław Połamarczuk, Marcin Siehankiewicz
Technical works: Lidia Nowacka
Coordination of publishing works: Jadwiga Dunaj

Reviewers: Bogusław Krasnowolski, Zdzisław Noga

Publisher: Institute of Archeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences,
Department of Research on Culture of Late Antiquity and Early Middle Ages
50-118 Wrocław, ul. Więzienna 6

Scientific work funded by the Ministry of Science and Higher Education
as a part of a "National Program of Development of Humanities"
project for the years 2014-2017
Project number 11H 13 0215 82

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Publication prepared in cooperation with the State Archive in Wrocław

ISBN 978-83-63760-58-8
© Authors, Editors and Publisher 2015
Printed in: Drukarni Księży Werbistów,
ul. Klasztorna 4, Górna Grupa, PL 86-134 Dragacz

WROCLAW 2015

KARTOGRAFIA I ILUSTRACJE

Opracował Rafał Eysymontt

Na okładce i stronie tytułowej: Namysłów. **Panorama miasta od północy, 1738.** F.B. Werner, *Namslau (Bresl.)* [w:] *Scenographia Urbium Silesiae, Tab. VII ie. Vorstellung der Prospective von den vornehmsten Staedten der Fürstenth. Münsterb. laergend. im Hz. Schlesien entworfen von F.B. Werner u. herausgegeben von Hommaennischen Erben, Nürnberg Ao 1738. Tafel II – Scn.11.* Miedzioryt kolorowany, wymiary: 10, 6 x 16, 5 cm. .

Zbiory Ikonograficzne Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, sygn. 595029.

CZĘŚĆ OPISOWA

1. Lokacje miejskie w XIII stuleciu na Śląsku i w ziemi kłodzkiej (w obecnych granicach Polski). Oprac. M. Młynarska-Kaletynowa, oprac. kart. J. Połamarczuk.

2. Namysłów. Szkic panoramy miasta od północy, lata 60. XVIII w. Namslau, F.B. Werner, rysunek w pamiętniku podróży Johanna Benjamina Fasslerle, [w:] *Herzogthum Schlesien oder Scizzen, dass ist Makulatur buch Von Verschiedenen Reisen durch Schlesien und andere länder, Bresslau Johann Benjamin Fasslerle anno 1760 der 25 Octb. von Herrn von Wernher gemacht in seinem Reissen.* Rysunek piórkiem, kolorowany, wymiary: 28,5 x 12,5 cm.

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Oddział Rękopisów, sygn. Hs R. 555e, R 8430, s. 5.

3. Namysłów. Panorama miasta, 1718 r. Daniel Pezold, *Geometrischer Grund = Riss. Delineation Und Prospect der Stadt Und Vestung Namslau.* Rysunek wielokolorowy, wymiary: 87 x 55 cm, skala oryginału: 1: 2800, skala liniowa: 1000 *Schlesische Füsse, dere 15 eine Schlesische Ruthe machen* = 11,2 cm, skala fortyfikacji 110 *Schlesische Füsse* = 8,3 cm.

Oberlausitzische Bibliothek der Wissenschaften, Görlitz, sygn. Kte IX 7.

4. Namysłów. Kościół w Starym Namysławie, widok ogólny, 1740–1756. *Alt Statt bey Namslau.* F.B. Werner, *Topographia seu Compendium Silesiae Pars II Begreift in sich nach der neuen Eintheilung Mittel Schlesien darinen die Fürstethümer Breslau, samt Münsterberg, Oels mit ihren wiechbildern und Creissen item der neuen Standts Herrschaftgöschitz beschreib und angrenzungen represenirten Städten, Clöstern, Schlössern, Kirchen adelichen Häusern, lust und kirch-gerthen*, tom IV. Rysunek piórkiem kolorowany, wymiary: 7,7 x 7 cm.

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Oddział Rękopisów, nr inw. IV F 113b, tom IV; BU WR IV, s. 443, s. lewa.

5. Namysłów. Panorama miasta od północy, 1762–1771. *Namslau im Prospect.* F.B. Werner, *Topographia seu Compendium Silesiae Pars II Begreift in sich nach der neuen Eintheilung Mittel Schlesien darinen die Fürstethümer Breslau, samt Münsterberg, Oels mit ihren weichbildern und Creissen item der neuen Standts Herrschaftgöschitz beschreib und angrenzungen represenirten Städten, Clöstern, Schlössern, Kirchen adelichen Häusern, lust und kirch-gerthen*, Tom IV. Rysunek piórkiem, kolorowany, wymiary: 18 x 6,9 cm.

1. <i>Statt Pfarr Kirch</i>	miejski kościół parafialny
2. <i>Polnische Thor</i>	Brama Polska
3. <i>Rathaús Thurn</i>	wieża ratusza
<i>Franciscan: Clost</i>	klasztor Franciszkanów
4. <i>Ruinirte Kirch</i>	zrujnowany kościół
5. <i>Das Schloss</i>	zamek
6. <i>Bresl. Thor. Eingan</i>	wejście Bramy Wrocławskiej

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Oddział Rękopisów, nr inw. IV F 113b, tom IV; BU WR IV, s. 430.

6. Namysłów. Kościół parafialny, 1740–1756. *Pfarrkirch in Namslau.* F.B. Werner, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausem, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher,* Rysunek piórkiem, kolorowany, wymiary: 7, 8 x 9, 5 cm.

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Oddział Rękopisów, nr inw. R 551, tom I, s. 585, s. lewa.

7. Namysłów. Kościół i klasztor Franciszkanów, 1740–1756. *Franciskaner in Namslau.* F.B. Werner, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausem, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher,* tom I. Rysunek piórkiem, kolorowany, wymiary: 7, 8 cm x 8, 4 cm.

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Oddział Rękopisów, nr inw. R 551, tom I, s. 585, s. prawa.

8. Namysłów. Kościół przy Bramie Wrocławskiej, 1740–1756. *Alte und wüste Kirch in Namslau.* F.B. Werner, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausem, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher,* tom I, Rysunek piórkiem, kolorowany, wymiary: 7 cm. x 13, 5 cm.

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Oddział Rękopisów, nr inw. R 551, tom I, s. 594.

9. Namysłów. Rekonstrukcja rozplanowania miasta na siatce sznurowej wg. J. Pudełki. J. Pudełko, *Zagadnienie wielkości powierzchni średniowiecznych miast Śląska*, Wrocław 1967, il. 9, s. 38.

10. Namysłów. Schematyczny plan miasta, ok. 1750 r. Plan zamieszczony na karcie tytułowej w: *Christian Friedrich von Wrede, Krieges Carte des Theiles von Ober Schlesien dieseits der Oder, von Brieg bis Oderberg, ferner längs der Oesterreichischen Grentze über Troppau und Jaegerndorff bis Patschkau und so vortan über Münsterberg nach Brieg.* Rysunek piórkiem kolorowany, wymiary: 5,2 x 4 cm, wymiary 11 x 10 cm, skala oryginału ok. 1 : 13 500.

Staatsbibliothek zu Berlin, Kartenabteilung, sygn. 1, 2 Kart N 15060-3

11. Namysłów. Plan kościoła klasztornego Franciszkanów, przed 1945 r. *Franziskaner Kloster / Namslau.* Odbitka ozalidowa, ołówek, wymiary: 55,6 x 44,4 cm.

Herder Institut Marburg, sygn. NBA 02916.

12. Namysłów. Widok miasta od południa, początek XIX w. *Namslau von der Mittag Seite.* Rysunek piórkiem.

Herder Institut Marburg, sygn. NBA 101794.

13. Namysłów. Schematyczny plan miasta, 1865 r. W. v. Alkiewicz, fot. P. Polekowski (przed 1939), wymiary fotografii: 8,8 x 11,9 cm. Oznaczono parcelację z numeracją i nazwy ulic.

Herder Institut Marburg, sygn. BAG 1707.

14. Namysłów. Wnętrze kościoła ewangelickiego, przed 1945 r. Fotografia, wymiary: 16 x 11,4 cm.

Herder Institut Marburg, sygn. NBA 235996.

15. Namysłów. Makieta osiedla przy ulicy Sejmowej, 1927 r. *Modell der Siedlung Namslau (1927),* Konrad Hahm, *Schlesische Gegenwartsarchitektur*, „Schlesische Monatshefte”, nr 1, 1931, il. 3, s. 22.

16. Namysłów. Osiedle przy ulicy Sejmowej, po 1930 r. *Rückansicht der Riehnhäuser in Namslau (1927).* Konrad Hahm, *Schlesische Gegenwartsarchitektur*, „Schlesische Monatshefte”, nr 1, 1931, il. 4, s. 23.

17. Część skarbu halszackiego kultury łużyckiej z Woskowic Małych. Fot. Tomasz Gąsior.

Zbiory Muzeum Archeologicznego, Oddziału Muzeum Miejskiego Wrocławia.

18. Urna twarzowa kultury pomorskiej z Kowalowic. Fot. Tomasz Gąsior.
Zbiory Muzeum Archeologicznego, Oddziału Muzeum Miejskiego Wrocławia.

CZĘŚĆ KARTOGRAFICZNA

1. Namysłów. Plan katastralny. Skala 1 : 2500. Oprac. R. Eysymontt, M. Siehankiewicz, oprac. kart. M. Siehankiewicz. Plan w skali 1 : 2500 opracowany na podstawie fotografii planu miasta W. v. Alkiewicza z 1865 r. przechowywanej w Herder-Institut w Marburgu.

2. Namysłów. Rozwój przestrzenny miasta. Skala 1 : 10 000. Oprac. R. Eysymontt, M. Siehankiewicz. Oprac. kart. M. Siehankiewicz. Plan opracowany na podstawie mapy topograficznej w skali 1 : 10 000 z 2014 r.

3. Namysłów w murach miejskich. Rekonstrukcja układu działek lokacyjnych i budownictwo murowane w 4. ćwierci XIII–1. tercji XVI wieku. Oprac. M. Chorowska, Cz. Lasota. Oprac. kart. J. Połamarczuk. Plan opracowany na podstawie mapy sytuacyjno-wysokościowej w skali 1 : 500 z 1991 r. wykonanej przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Opolu.

4. Namysłów. Schemat parcelacji miasta lokacyjnego na tle współczesnego planu. Skala 1 : 2000. Oprac. M. Chorowska. Oprac. kart. J. Połamarczuk. Plan opracowany na podstawie mapy sytuacyjno-wysokościowej w skali 1 : 500 z 1991 r. wykonanej przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Opolu.

5. Budownictwo murowane Namysłowa w 4. ćwierci XIII – 1. tercji XVI w. Plany, elewacje i aksonometrie kościołów, budynków municypalnych oraz kamienic mieszczkańskich na obszarze miasta lokacyjnego zamkniętego murami. Skala 1 : 2500. Oprac. Cz. Lasota, A. Legendziewicz. Oprac. graf. J. Połamarczuk.

6. Osadnictwo pradziejowe i średniowieczne w okolicach Namysłowa. Oprac. M. Goliński . Oprac. kart. M. Siehankiewicz.

7. Chronologia osadnictwa wokół Namysłowa w XIII–XIV wieku. Oprac. R. Eysymontt, M. Siehankiewicz. Oprac. kart. M. Siehankiewicz. Plan opracowany na podstawie mapy numerycznej z 2012 r.

8. Namysłów. Plan twierdzy, 1671. Theophilus Henel, *Plan der Festung Namslau, gezeichnet von Theophilus Henewl, Ingenieur.* Napis na górze po lewej: *Namslay*, po prawej na dole *Ethephilus Henel Ingenieur delineavit Ao. 1641*, z tyłu napis piórkiem: *1671 September 63/Exp.* Pod planem przekroje fortyfikacji – trzy profile z palisadami na parapetach i w fosie z podpisem: *Profil zu der Grüstsoebre und Feldgraben.* Rysunek kolorowym atramentem na papierze ze znakiem wodnym z postacią św. Piotra: na czerwono oznaczone mury, na zielono bastionowe fortyfikacje zewnętrznego pierścienia, brązową przerywaną linią bastionowe fortyfikacje zewnętrzne, brak oznaczenia wnętrza miasta. Wymiary: 42 x 56 cm, skala liniowa planu miasta: 80 reńskich prętów = 12,5 cm, skala oryginału 1 : 2400, pod skalą podpis: *Reinländische Rütten iede zü 12 Fuss*; skala przekroju fortyfikacji: 30 reńskich stóp = 4, 8 cm, skala oryginału ok. 1: 200. Po prawej legenda z oznaczeniami literowymi od B do H:

BCDFGH sind die alten werke, welche mit ihren dazwischen liegenden Courtiene müssen demoliret werden. Der grüungezogenen Linien Zeigen ahn die Anweisung der neuen Brust, wehre undt Feldgraben, wie solche zu rofmiren I die Königl. Burg K die stadtmühle N die Lange damm über den Moraß O das alte Vorbaueete Polnische Thor, welches beÿ so bewanten wüerden Verschetzung könnte geöffnet warden P ist das itzge polnische Thot R ist daß Waßerthor. S. S. ist das Breßlausche Thor undt außfahrt, welches auch beÿ dem Damme V gegen dem alten Wege T wiederumb könnte hinauß vor zutrüglich erbaut wüerden.	dawne dzieła, które wraz z leżącymi pomiędzy nimi kurtynami przeznaczone do rozbioru Linia zielona oznacza zalecane nowe uformowanie przedpiersia, tamy i fosy zamek królewski młyn miejski długa grobla przez mokradła budowla przed Bramą Polską, która może pozostać otwarta obecna Brama Polska Brama Wodna Brama Wroclawska i wyjazd, który przy grobli V, obok dawnej Drogi T, będzie ponownie wybudowany
---	---

Staatsarchiv Wien, sygn. K If 48– 38 E.

9. Namysłów. **Przekrój fortyfikacji i panorama miasta, 1718.** Daniel Pezold, *Geometrischer Grund = Riss. Delineation Und Prospect der Stadt Und Vestung Namslau*. Rysunek wielokolorowy, wymiary: 87 x 55 cm, skala oryginału: 1: 2800, skala liniowa: 1000 *Schlesische Füsse*, dere 15 eine *Schlesische Ruthe* machen = 11,2 cm, skala fortyfikacji: 110 *Schlesische Füsse* = 8,3 cm.

Przekrój fortyfikacji, po prawej stronie panorama miasta, pod tytułem komentarz: *NAMSLAVV im Weichbilde Gleichen Nahmens gelegen gehöret in das Breslauseische Fürstenthym welche Anno 1339 Calorus IV, vor 45000 Floren erkaufte und im Jahre 1718 zu Ende des Monates Augusti auf Ersuchen des Herrn Obrist= Lievenants von Rausendorfes, Keyserlichen Schlesischen Land – Ingenieurs von Daniel Pezold, Mathematico, mit der Boussole aufgenommen, observiret und in Zeichnung gebracht werden.* [Namysłów, w okręgu o tej samej nazwie, należy do księstwa wrocławskiego, które Karol IV kupił za 45 000 florenów w 1339 r., w sierpniu 1718 r. matematyk, inżynier Daniel Petzold na prośbę nadlejtanta von Rausendorfa wykonał pomiary i rysunek]. Nad rysunkiem fortyfikacji napis: *Profile zu denen zur Zeit noch nich vollendeten Fortifications Wercken des Posto Namslau.* [Profil budowanych dzieł fortyfikacyjnych twierdzy Namysłów]. Na panoramie miasta oznaczono od lewej:

Becker Thurm	Wieża Piekarzy
Polnische Tor	Brama Polska
Pfar Kirche	kościół parafialny
Der grosee morassige Teich, dadurch der Wasser heute fliessen	duży bagnisty staw, z przeluwającą wodą
Pfarer Thurm	Wieża Proboszczowska
Wasser Thor	Brama Wodna
Rathaus	ratusz
Franciscaner Closter, das wüster Closter	klasztor Franciszkanów, opuszczony klasztor
Breslauer Thor	Brama Wroclawska
das Schloss	zamek
Bresslauer äusere Thor	zewnętrzna Brama Wroclawska

Oberlausitzische Bibliothek der Wissenschaften, Görlitz, sygn. Kte IX 7.

10. Namysłów. **Panorama miasta od północy, 1738.** F.B. Werner, *Namslau (Bresl.) [w:] Scenographia Urbium Silesiae, Tab. VII ie. Vorstellung der Prospective von den vornehmsten Staedten der Fürstenth. Münsterb. laergend. im Hz. Schlesien entworfen von F.B. Werner u. herausgegeben von Homaennischen Erben, Nürnberg Ao 1738. Tafel II – Scn.11.* Miedzioryt kolorowany, wymiary: 10, 6 x 16, 5 cm.

1. Die Pfarr. Kirch	kościół parafialny
2. Das Polnische Thor	Brama Polska
3. Rath Haus Thurm	wieża ratusza
4. Franciscaner Closter	klasztor Franciszkanów
5. Das Wüste Kirch	opuszczony kościół
6. Das Schlos	zamek
7. Breslauseische Thor	Brama Wroclawska
8. Der Weida flus	rzeka Widawa

Bibliothek Uniwersytecka we Wrocławiu, Oddział Zbiorów Graficznych, sygn. 595029.

11. Namysłów. **Widok z lotu ptaka, 1740–1756.** F.B. Werner, *Topographia oder Prodromus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausern, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher. Tom I, s. 582, 583.* Rysunek piórkem kolorowany, wymiary 342 x 240 mm.

1. Stadt Pfarr Kirche	miejski kościół parafialny
2. Franciskaner Kirche	kościół Franciszkanów
3. Dass Closter	klasztor
4. Das Schloss	zamek
5. Bressl Thor	Brama Wroclawska
6. Das Bräu hauß	browar
7. Der wüestet Kirch	opuszczony kościół
8. Das Rath haus	ratusz
9. Grosse Gast. haus	duża gospoda
10. Gasthaus Zum Gold +	gospoda Pod Złotym Krzyżem
11. Die Stadt Mühle	młyn miejski
12. Der Pfarrhof	probostwo
13. Die Schule	szkoła
14. Das Polnische Thor	Brama Polska
15. Der Schütz-Zwinger	zwinger
16. Daß Magazin-haus	magazyn
17. Das Inter und beth haus Ein Thiel das Magazin	tymczasowy dom modlitwy częściowo magazyn
18. Interim 3 Polnischen Bethausen	tymczasowe 3 polskie domy modlitwy
19. Der Weyda Flus	rzeka Widawa
20. Brand stellen	pogorzeliska
21. Die Alt Stadt	stare miasto

Bibliothek Uniwersytecka we Wrocławiu, nr inw. R 551, tom I, s. 582-583.

12. Namysłów. **Plan miasta, ok. 1750.** J. v. Fürstenbach, *Namslau*. Rysunek piórkem kolorowany na papierze, wymiary: 17,5 x 14 cm, skala oryginału 1:10 000. Schematyczny plan miasta z oznaczeniem bloków zabudowy, dróg, wód, zabudowań na przedmieściach.

Staatsbibliothek Berlin, sygn. X 30 987.

13. Namysłów. **Mapa wojenna, 1750.** Christian Friedrich von Wrede, *Krieges Karte Des Theiles von Ober Schlesien diesseits der Oder, von Brieg bis Oderberg, ferner längst der Oesterreichischen Grentze über Troppau und Jaegerndorf bis Pat-schkau und so fortan über Münsterberg nach Brieg.* Sygnatura C. Wrede. Glatz den 15. 1750. Rysunek piórkem kolorowany na papierze, wymiary planu na karcie tytułowej: 162 mm x 114 mm, skala oryginału 1 : 34 500, skala dla planów miast z karty tytułowej: 700 *Ruthen* = 18,7 cm (100 prętów = 2,7 cm.), skala dla mapy: 1 mila (2000 *Ruthen* = 21,8 cm). Na planie naniesione szczegółowe wymiary, oznaczone: trzy przedmieścia– od zachodu *Niedr.*, od południa *Mittel* i od wschodu *Ober*, rzeka *Weide* – Widawa, tereny zielone, mury miejskie, bloki zabudowy, najważniejsze budowle publiczne. Według tabeli Namysłów, jako miasto królewskie, liczył 112 mieszczan i rolników, 40 zagrodników i komorników, 18 koni.

Staatsbibliothek zu Berlin, sygn. N 15 060 / 3.

14. Namysłów. **Fragment mapy topograficznej Górnego Śląska na prawym brzegu Odry, 1796–1806.** Christian von Massenbach, *Oberschlesien rechts der Oder 1796–1806*. Rysunek piórkem kolorowany, wymiary: 81 x 83 cm, skala oryginału 1 : 24 000. Arkusz mapy sekcyjnej Górnego Śląska będącej retyfikacją tzw. zdjęcia Hammera. Oznaczono sieć dróg, zabudowania, lasy, ciekł wodne, szrafoowaniem rzeźbę terenu.

Staatsbibliothek zu Berlin, sygn. N 16 058, Blatt V.

15. Namysłów. **Plan miasta z przedmieściami, 1810.** E. Schosny, *Plan von der Stadt Namslau nebst ihren Vorstädten, wie dieselbe in IV bezirke eingetheilt worden. Na dole dopisek: Aufgenommen und in diese Proportion gebracht im Monat October und November 1810 durch den Königl. Bauinsp. E. Schosny.* Wymiary: 38 cm x 42,5 cm, skala oryginału 1:7250, skala liniowa: 50 pr. = 1 reński cal duocen. 300 pr.= 16,7 cm.

Plan miasta z przedmieściami, z podziałem na cztery okręgi. Miasto graniczy ze Smardzowicami Małymi i Bemowskiem, oznaczono rzekę Widawę, strugi, staw, rzeźbę terenu, ulice, szosę, inne drogi, mosty, łąki, młyny browary, cegielnię, folusz, karcznię, mury i bramy miejskie, bastiony, folwark, budynki sakralne, oświatowe, szpitalne, sądowe, pocztowe, administracyjne.

A. Das deutsche Tor	Brama Niemiecka
B. Das pohlische Thor	Brama Polska
C. Das Wasser Thor	Brama Wodna
D. Das rath Haus	ratusz
E. Die Cathol. Pfarr Kirche	katolicki kościół parafialny
e. Schule zu Pfarrhof	szkoła parafialna
F. Die Evangel. Kirche	kościół ewangelicki
G. das Franciscaner Kloster	klasztor Franciszkanów
H. das Comende Schloss	zamek
I. Die Evangel Schule und Kirchhof	szkoła ewangelicka i cmentarz przykościelny
K. Die Stadt Brauerey	browar miejski
L. die Schloss Brauerey	browar zamkowy
M. Die Stadt Mühle, 4 gäng.	młyn miejski 4– kołowy
N. Die Amts Wohnungen der Evangel. Geistlichen	mieszkania duchownych ewangelickich
O. Der Pulver Thurm	Wieża Prochowa
P. Die Frohnfeste	strażnica (?)

Q. Das Stockhaus	więzienie
R. Das Lazareth	lazaret
S. Das Hospital	szpital
T. Das Schiesshaus	dom strzelecki
U. Gasthof zur goldnen Krone	Gospoda Pod Złotą Koroną
V. Gasthof zum goldnen Kreuz	Gospoda Pod Złotym Krzyżem
W. Die Scharfrichterey	katostwo
X. Das Posthaus	poczta

Archiwum Państwowe we Wrocławiu, sygn. Kart. Rej. Wr. IV/ 155.

16. Namysłów. Plan miasta, 1825. E. Friedrich, *Plan von der Stadt Namslau und ihren Umgebungen Gezeichnet von Ed. Friedrich*. Rysunek kolorowany, papier podklejony na płótnie, wymiary 65 x 61 cm, skala oryginału 1: 7800, skala liniowa: 550 reńskich prętów = 19 cm. Na dole nieczytelny opis: *...Breslau 12 No..., 1825 Baum...Director. Ober Bau Dep.* Bardzo dokładnie oznaczono otoczenie miasta, dobrze widoczny zarys fortyfikacji, na pn – wsch. od miasta *Altstadt*, oznaczone na wschodzie *Polnische Vorstadt*, na zachodzie *Deutsche Vorstadt*, na północ od miasta oznaczono *Stadt Dorf Marschwitz*.

Staatsarchiv Berlin Dahlem, sygn. E 50 929.

17. Namysłów. Mapa topograficzna, 1828. *Namslau. Urmesstischblatt. Aufgenommen und gezeichnet im Jahre 1828 vom Lt. Gr. Zu Dohna = Lauck im Garde Res. Inf. Lander. Regt.* Rysunek piórkiem kolorowany, wymiary: 46,5 x 44 cm, skala oryginału 1 : 24 000. Oznaczona sieć dróg, zabudowania, lasy, szrafowaniem rzeźba terenu.

Staatsbibliothek zu Berlin, sygn. Urmesstischblatt, nr 2896.

18. Namysłów. Mapa topograficzna, 1885. *Namslau*, arkusz nr 2896. Druk wielobarwny na papierze, wymiary: 48 x 46 cm, skala oryginału 1:25 000. Oznaczona sieć dróg, zabudowania, lasy, rzeźba terenu.

Archiwum Państwowe we Wrocławiu, sygn. Kart. Rej. Wr. VIII/234.

19. Namysłów. Plan zabudowy związany z powiększeniem obszaru miasta, 1928. Hermann Jansen, *Namslau in Schlesien*. Rysunek na papierze kolorowany, wymiary: 143,30 x 105,10 cm, skala oryginału 1: 2500, skala liniowa: 100 mm–2500 m. Oznaczone ulice, nowo wyznaczone ulice, ulice przeznaczone do likwidacji, drogi, linia kolejowa, dworzec, pole, cmentarz, cegielnia, rzeźnia, młyn, łąki, park, koszary, szpital, nowe obszary osiedlowe.

<i>Alte Verkher's Strasse</i>	dawne ulice tranzytowe
<i>Heute / Alte Wohn Strasse</i>	obecne / dawne ulice w zabudowie mieszkalnej
<i>Heute / Aufgehobene Strasse</i>	obecne / zlikwidowane ulice
<i>Boschung</i>	skarpy
<i>Altstadt</i>	Stare Miasto
<i>Heute / Alte Bebauung</i>	obecna / stara zabudowa
<i>Öffentliche Gebäude</i>	budowle publiczne
<i>Parzellengrenze</i>	granice parceli
<i>Gartengrenze</i>	granice ogrodów
<i>Kapelle</i>	kaplice
<i>Kirche</i>	kościóły
<i>Baume</i>	drzewa
<i>Bach, Flusse</i>	strumienie, rzeki
<i>Grünfläche</i>	tereny zielone

Technische Universität Berlin Architekturmuseum, sygn. Inv. Nr. 21475

20. Namysłów. Plan podziału terenu miasta Namysłowa. Propozycja przewodniczącego rządu krajowego, 1940. *Flächenteilungsplan der Stadt Namslau, 1940, Vorschlag des Regierungspräsidenten [Planungsamt]*. Odbitka ozalidowa kolorowana kredką, wymiary: 77,5 x 66 cm, skala oryginału 1:5000, skala liniowa 100 mm – 500 m.

Strefy zabudowy oznaczone barwami. Na płn.–wsch. od centrum miasta nad Widawą niezrealizowany projekt stadionu miejskiego.

<i>Hauptverkher Strasse</i>	drogi główne
<i>Wohnflächen</i>	tereny zabudowy mieszkaniowej
<i>Siedlungdflächen</i>	tereny zabudowy osiedlowej
<i>Gewerbeflächen</i>	tereny zabudowy przemysłowej
<i>Grünflächen</i>	tereny zielone

Archiwum Państwowe we Wrocławiu, sygn. Kart. Rej. Wr. IV/ 159.

21. Namysłów. Plan miasta z oznaczeniem zabytków, przed 1945. Rysunek techniczny, tusz na papierze, wymiary: 43,1 x 28,7 cm. Szkic bez oznaczonej skali. Oznaczono 3 klasy zabytków.

Herder Institut Marburg, sygn. 243454.

22. Namysłów. Rzut przyziemia zamku, 1936. Rysunek techniczny, tusz na kartonie, wymiary: 50 x 63 cm, skala. 1:100. Oznaczono rozwarstwienie murów z XIV, XVI, XVII i XVII w.

Herder Institut Marburg, sygn. 243454.

23. Namysłów. Widok centrum miasta od strony południowej, 1933. Fotografia lotnicza.

Herder Institut Marburg, sygn. 59237.

24. Namysłów. Zdjęcie lotnicze, widok od zachodu, 2007. Fotografia lotnicza.

Herder Institut Marburg, sygn. Kirk, nr 249217.

25. Namysłów. Mapa topograficzna, 2014. Skala 1 : 10 000. Arkusze: Namysłów, M-33-036-C-d-2, Krzyków M-33-036-C-b-4, w układzie współrzędnych 1992, z 2014 r.

Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Opolu.

26. Namysłów. Ortofotomapa, 2010. Piksel 0,50 m.

Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Opolu.

CARTOGRAPHY AND ILLUSTRATIONS

By Rafał Eysymontt

On the cover and on the front page: Namysłów. **A town panorama from the north, 1738.** Colored copperplate, by F.B. Werner. *Scenographia Urbium Silesiae Tab. VII ie. Vorstellung der Prospective von den vornehmsten Staedten der Fürstenth. Münsterb. laergend. im Hz. Schlesien entworfen von F.B. Werner u. herausgegeben von Homaennischen Erben, Nürnberg Ao 1738.* Table II – Scn. 20. Colored copperplate, size 10.6 cm x 16.5 cm.

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (University Library in Wrocław), Iconography Collection call number 595029.

DESCRIPTIVE SECTION

1. City locations in 13th century in Silesia and Kłodzko Land (within the modern borders of Poland). Study by M. Młynarska-Kaletynowa, cartography by J. Polamarczuk.

2. Namysłów. A sketch panorama of the town from the north, 1760s, *Namslau*, F.B. Werner, a drawing in a journey journal by Johann Benjamin Fasserle, [in:] *Herzogthum Schlesien oder Scizzen, dass ist Makulatur buch Von Verschiedenen Reisen durch Schlesien und andere länder, Bresslau Johann Benjamin Fasserle anno 1760 der 25 Octb. von Herrn von Wernher gemacht in seinem Reissen.* A pen-and-ink drawing, coloured, dimensions: 28.5 x 12.5 cm.

University Library in Wrocław, Manuscript Section, call number Hs R. 555e, R 8430, p. 5.

3. Namysłów. A town panorama, 1718. Daniel Pezold, *Geometrischer Grund = Riss. Delineation Und Prospect der Stadt Und Vestung Namslau.* A multi-colour drawing, dimensions: 87 cm x 55 cm, scale of the original: 1:2,800, line scale: 1,000: *Schlesische Füsse, dere 15 eine Schlesische Ruthe machen* = 11.2 cm, scale of the fortifications: *110 Schlesische Füsse* = 8.3 cm.

Oberlausitzische Bibliothek der Wissenschaften, Görlitz, call number Kte IX 7.

4. Namysłów. Church in Stary Namysłów, 1740–1756. *Alt Statt bey Namslau.* F.B. Werner, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausem, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher,* A pen-and-ink drawing, coloured, dimensions: 7,7 x 7 cm.

University Library in Wrocław, Manuscript Section, inventory number IV F 113b, volume IV; BU WR IV, p. 443, left-hand side.

5. Namysłów. A town panorama from the north, mistakenly designated as a panorama from the west, 1762–1771. *Namslau im Prospect.* F.B. Werner, *Topographia seu Compendium Silesiae Pars II Begreift in sich nach der neuen Eintheilung Mittel Schlesiens darinen die Fürstethümer Breslau, samt Münsterberg, Oels mit ihren weichbildern und Creissen item der neuen Standts Herrschaftgoschitz beschreib und angrentzungen represenirten Städten, Clöstern, Schlössern, Kirchen adelichen Hausem, lust und kirch-gerthen,* Volume IV. A pen-and-ink drawing, coloured, dimensions: 18 cm x 6.9 cm.

1. <i>Statt Pfarr Kirch</i>	The town's parish church
2. <i>Polnische Thor</i>	Polska Gate
3. <i>Rathaüs Thurn</i>	The town hall tower
<i>Franciscan: Clost</i>	A Franciscan monastery
4. <i>Ruinirte Kirch</i>	A dilapidated church
5. <i>Das Schloss</i>	The castle
6. <i>Bresl. Thor. Eingan</i>	Wrocławska Gate entrance

University Library in Wrocław, Manuscript Section, call number IV F 113b, volume IV; BU WR IV, p. 430.

6. Namysłów. The parish church, a general view, 1740–1756. *Pfarrkirch in Namslau.* F.B. Werner, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausem, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher,* A pen-and-ink drawing, coloured, dimensions: 7.8 x 9.5 cm.

University Library in Wrocław, Manuscript Section, inventory number R 551, volume I; p. 585, left-hand side.

7. Namysłów. A Franciscan church and monastery, 1740–1756. *Franciskaner in Namslau.* F.B. Werner, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausem, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher,* volume I. A pen-and-ink drawing, coloured, dimensions: 7.8 cm x 8.4 cm.

University Library in Wrocław, Manuscript Section, inventory number R 551, volume I; p. 585, right-hand side.

8. Namysłów. The church at Wrocławska Gate, 1740–1756. *Alte und wüste Kirch in Namslau.* F.B. Werner, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausem, Gärten, Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher,* volume I. A pen-and-ink drawing, coloured, dimensions: 7 cm x 13.5 cm.

University Library in Wrocław, Manuscript Section, inventory number R 551, volume I; p. 594.

9. Namysłów. Reconstruction of city planning on sznur grid, according J. Pudełko. J. Pudełko, *Zagadnienie wielkości powierzchni średniowiecznych miast Śląska,* Wrocław 1967, illustr. 9, p. 38.

10. Namysłów. A town map, 1750, on the title page in: *Christian Friedrich von Wrede, Kriegeres Carte des Theiles von Ober Schlesien dieseits der Oder, von Brieg bis Oderberg, ferner längs der Oesterreichischen Grentze über Troppau und Jaegerdorff bis Patschkau und so vortan über Münsterberg nach Brieg.* A coloured pen-and-ink drawing, dimensions: 5.2 cm x 4 cm, dimensions: 11 cm x 10 cm, scale of the original: 1:13,500.

Staatsbibliothek zu Berlin, Kartenabteilung, call number 1, 2 Kart N 15060 -3.

11. Namysłów. A site plan of the Franciscan monastery church, pre-1945. *Franziskaner Kloster / Namslau.* A blueprint, pencil, dimensions: 55.6 cm x 44.4 cm.

Herder-Institut Marburg, call number NBA 02916.

12. Namysłów. A view of the town from the south, beginning of the 19th c. *Namslau von der Mittag Seite.* A pen-and-ink drawing.

Herder-Institut Marburg, call number 101794.

13. Namysłów. Schematic city plan, about 1865. W. v. Alkiewicz, photography P. Polkowski (before 1939). Parcels' numbers and street names marked.

Herder-Institut Marburg, call number BAG 1707.

14. Namysłów. The interior of the Evangelical church, pre-1945. A photograph, dimensions: 16 cm x 11.4 cm.

Herder-Institut Marburg, call number NBA 235996.

16. Namysłów. A mock-up of the housing estate in Sejmowa Street, post-1930. *Modell der Siedlung Namslau (1927),* Konrad Hahm, *Schlesische Gegenwartsarchitektur,* „Schlesische Monatshefte”, nr 1, 1931, illustr. 3, p. 22.

17. Namysłów. The housing estate in Sejmowa Street, post-1930. *Rückansicht der Rihenhäuser in Namslau (1927),* Konrad Hahm, *Schlesische Gegenwartsarchitektur,* „Schlesische Monatshefte”, nr 1, 1931, illustr. 4, p. 23.

17. Part of the treasure of Lusatian culture from the Hallstatt period from Woskowice Małe. Photography by Tomasz Gašior.

Collections of The Archaeological Museum, branch of The City Museum Of Wrocław.

18. Pomeranian culture face urn from Kowalowice. Photography by Tomasz Gašior.

Collections of The Archaeological Museum, branch of The City Museum Of Wrocław.

CARTOGRAPHIC SECTION:

1. Namysłów. Cadastral map. Scale 1 : 2500. By: R. Eysymontt, M. Siehankiewicz. Cartographic design by: M. Siehankiewicz. Plan in 1 : 2500 scale reproduced by photo of W. v. Alkiewicz's town map from 1865, stored in the Herder-Institut in Marburg.

2. Namysłów. Spatial development of the city. Scale 1 : 10 000. By: R. Eysymontt, M. Siehankiewicz. Cartographic design by: M. Siehankiewicz. Plan in 1 : 10 000 scale reproduced by a topographic map in 1:10 000 scale from 2014.

3. Namysłów. Namysłów within the town walls. A reconstruction of the layout of settlement plots and masonry buildings in the 4th quarter of the 13th c.-1st third of the 16th c. By: M. Chorowska, Cz. Lasota. The plan drawn up on the basis of a 1991 topographic map at a scale of 1 : 500 made by the Provincial Centre for Land Survey and Cartographic Documentation in Opole.

4. Namysłów. A parcellation map of the founded town against the present-day town map. Scale 1 : 2000. By: M. Chorowska. Cartographic design by: J. Polamarczuk. The plan drawn up on the basis of a 1991 topographic map at a scale of 1 : 500 made by the Provincial Centre for Land Survey and Cartographic Documentation in Opole.

5. Masonry construction at Namysłów between the 4th quarter of the 13th century and the 1st third of the 16th century. Plans, elevations and axonometric projections of churches, municipal buildings and burgher buildings within the founded town enclosed with walls. By: Cz. Lasota, A. Legendziewicz. Graphic design by: J. Polamarczuk.

6. Prehistoric and medieval settlement near Namysłów. By: K. Demidziuk. Cartographic design by: Marcin Siehankiewicz. Plan reproduced by a numeric map from 2012.

7. Chronology of settlement around namysłów in the 13th-14th centuries. By: M. Goliński. Cartographic design by: Marcin Siehankiewicz.

8. Namysłów. A map of the fortress, 1671. Theophilus Henel, *Plan der Festung Namslau, gezeichnet von Theophilus Henewl, Ingenieur.* An inscription at top left: *Namslay*, bottom right: *Ethephilus Henel Ingenieur delineavit Ao. 1641*, a pen-and-ink inscription on the reverse: *1671 September 63/Exp.* Under the map, fortification sections – three profiles with palisades on the parapets and in the moat with the inscription: *Profil zu der Grüstsoebre und Feldgraben.* A drawing with colour ink on paper with a watermark with a figure of St. Peter: walls marked red, bastion fortifications of the outer ring marked green, external bastion fortifications marked with a dotted brown line, no marking for the town interior. Dimensions: 42 cm x 56 cm,

line scale of the town map: 80 Rhenish rods = 12.5 cm, scale of the original 1:2,400, an inscription under the scale: *Reinländische Rütten jede zu 12 Fuss*; scale of the fortification section: 30 Rhenish feet = 4.8 cm, scale of the original – ca. 1:200. On the right – a legend with letter markings from B to H:

<i>BCDFGH sind die alten werke,</i>	former works that together
<i>welche mit ihren dazwischen liegenden</i>	with curtains situated between
<i>Courtiene müßen demoliret werden.</i>	them are to be demolished
<i>Der grüingezogenen Linien Zeigen</i>	Green line shows
<i>ahn die Anweisung der neuen Brust,</i>	the recommended new
<i>wehre undt Feldgraben, wie solche</i>	forms of the parapet,
<i>zu rofmiren</i>	dam and moat
<i>I die Königl. Burg</i>	The royal castle
<i>K die stadtmühle</i>	The town mill
<i>N die Lange damm über den Moraß</i>	A long causeway through bogs
<i>O das alte Vorbauete Polnische Thor,</i>	A structure before Polska Gate
<i>welches beÿ so bewanten würden</i>	which can remain open
<i>Verschetzung könnte geöffnet werden</i>	
<i>P ist das itzge polnische Thot</i>	The present Polska Gate
<i>R ist daß Waßerthor.</i>	The Water Gate
<i>S. S. ist das Breßlausche Thor undt</i>	Wrocławska Gate and exit,
<i>außfahrt, welches auch beÿ dem</i>	which will be rebuilt next to
<i>Damme V gegen dem alten Wege T</i>	causeway V ,
<i>wiederumb könnte hinauß</i>	near former Road T
<i>vor zuträglich erbaut würden.</i>	

Staatsarchiv Wien, call number K If 48–38 E.

9. Namysłów. A section of the fortifications and a town panorama, 1718. Daniel Pezold, *Geometrischer Grund = Riss. Delineation Und Prospect der Stadt Und Vestung Namslau*. A multi-colour drawing, dimensions: 87 cm x 55 cm, scale of the original: 1:2,800, line scale: 1,000 *Schlesische Füsse*, dere 15 eine *Schlesische Ruthe machen* = 11.2 cm, scale of the fortifications: 110 *Schlesische Füsse* = 8.3 cm.

A section of the fortifications, on the right – a town panorama, comments under the title: *NAMSLAVV im Weichbilde Gleichen Nahmens gelegen gehöret in das Breslausche Fürstenthym welche Anno 1339 Calorus IV, vor 45000 Floren erkaufte und im Jahre 1718 zu Ende des Monates Augusti auf Ersuchen des Herrn Obrist=Lievenants von Rausendorfes, Keyserlichen Schlesischen Land – Ingenieurs von Daniel Pezold, Mathematico, mit der Boussole aufgenommen, observieret und in Zeichnung gebracht werden.* [Namysłów, in a district of the same name, belongs to the Duchy of Wrocław, which Charles IV bought for 45,000 florins in 1339, in August 1718, mathematician, Engineer Daniel Petzold took measurements and made a drawing at the request of lieutenant von Rausendorf]. The inscription over the drawing of the fortifications: *Profile zu denen zur Zeit noch nich vollendeten Fortifications Wercken des Posto Namslau.* [A profile of the fortification works of fortress Namysłów]. The following marked on the town panorama from the left:

<i>Becker Thurm</i>	The Bakers' Tower
<i>Polnische Tor</i>	Polska Gate
<i>Pfar Kirche</i>	The parish church
<i>Der grosee morassige Teich,</i>	A big, boggy pond,
<i>dadurch der Wasser heute fliessen</i>	with flowing water
<i>Pfarer Thurm</i>	The Parish Priest's Tower
<i>Wasser Thor</i>	The Water Gate
<i>Rathaus</i>	The town hall
<i>Franciscaner Closter,</i>	A Franciscan monastery,
<i>das wüster Closter</i>	an abandoned monastery
<i>Breslauer Thor</i>	Wrocławska Gate
<i>das Schloss</i>	The castle
<i>Breslauer äusere Thor</i>	The external Wrocławska Gate

Oberlausitzische Bibliothek der Wissenschaften, Görlitz, call number Kte IX 7.

10. Namysłów. A town panorama from the north, 1738. F.B. Werner, *Namslau (Bresl.)* [in:] *Scenographia Urbium Silesiae, Tab. VII ie. Vorstellung der Prospective von den vornehmsten Staedten der Fürstenth. Münsterb. laegend. im Hz. Schlesien entworfen von F.B. Werner u. herausgegeben von Homaennischen Erben, Nürnberg Ao 1738.* Table II – Scn. 20. Colored copperplate, size 10.6 cm x 16.5 cm.

1. <i>Die Pfarr. Kirch</i>	The parish church
2. <i>Das Polnische Thor</i>	Polska Gate
3. <i>Rath Haus Thurm</i>	The town hall tower
4. <i>Franciscaner Closter</i>	A Franciscan monastery
5. <i>Das Wüste Kirch</i>	An abandoned church
6. <i>Das Schlos</i>	The castle
7. <i>Breslauische Thor</i>	Wrocławska Gate
8. <i>Der Weida flus</i>	Widawa River

University Library in Wrocław, Engravings Section, call number 595029.

11. Namysłów. A bird's-eye view, 1740–1756. F.B. Werner, *Topographia oder Prodromus Delineati Silesiae Ducatus. Das ist Presentatio und Beschreibung derer Städte, Flecken, Klöster, Schlösser, Ritter Sitz undt adelichen Hausern, Gärten,*

Kirchen, Dorfschaften etc. des Herzogthum Schlesiens durch viel Jährigemüsame Reisen colligiret oder zusammen getragen von F.B. Wernher. A coloured pen-and-ink drawing, dimensions: 342 mm x 240 mm.

1. <i>Stadt Pfarr Kirche</i>	The town's parish church
2. <i>Franciskaner Kirch</i>	A Franciscan church
3. <i>Dass Closter</i>	A monastery
4. <i>Das Schloss</i>	The castle
5. <i>Bressl Thor</i>	Wrocławska Gate
6. <i>Das Bräu hauß</i>	A brewery
7. <i>Der wüsted Kirch</i>	An abandoned church
8. <i>Das Rath haus</i>	The town hall
9. <i>Grosse Gast. haus</i>	A big tavern
10. <i>Gasthaus Zum Gold +</i>	"The Golden Cross" tavern
11. <i>Die Stadt Mühle</i>	A town mill
12. <i>Der Pfarrhof</i>	The parish priest's house
13. <i>Die Schule</i>	A school
14. <i>Das Polnische Thor</i>	Polska Gate
15. <i>Der Schütz-Zwinger</i>	zwinger
16. <i>Daß Magazin-haus</i>	A warehouse
17. <i>Das Inter und beth haus</i>	A temporary prayer house,
<i>Ein Thiel das Magazin</i>	partly a warehouse
18. <i>Interim 3 Polnischen</i>	Temporary three Polish
<i>Bethausen</i>	houses of prayer
19. <i>Der Weyda Flus</i>	Widawa River
20. <i>Brand stellen</i>	Sites of fires
21. <i>Die Alt Stadt</i>	The old town

University Library in Wrocław, inventory number R 551, volume I, pp. 582, 583.

12. Namysłów. A town map, ca. 1750. J. v. Fürstenbach, *Namslau*. A coloured pen-and-ink drawing on paper, dimensions: 17.5 cm x 14 cm, scale of the original: 1:10,000. A schematic town map with marked blocks of buildings, roads, waters, buildings and structures in the suburbs.

Staatsbibliothek zu Berlin, call number N 30 987.

13. Namysłów. A war map, 1750. Christian Friedrich von Wrede, *Krieges Karte Des Theiles von Ober Schlesien diesseits der Oder, von Brieg bis Oderberg, ferner längst der Oesterreichischen Grentze über Troppau und Jaegerndorf bis Patschkau und so fortan über Münsterberg nach Brieg.* Call number C. Wrede. Glatz den 15. 1750. A coloured pen-and-ink drawing on paper, map dimensions on title page: 162 mm x 114 mm, scale of the original: 1:34,500, scale for town maps from title page: 700 *Ruthen* = 18.7 cm (100 rods = 2.7 cm), map scale: 1 mile (2,000 *Ruthen* = 21.8 cm). On map detailed dimensions; marked: three suburbs – from the west *Niedr.*, from the south *Mittel* and from the east *Ober*, river *Weide* – Widawa, green areas, town walls, blocks of buildings, major public buildings. According to the table, Namysłów, as a royal town, had 112 burghers and farmers, 40 cottagers and tenants, 18 horses.

Staatsbibliothek zu Berlin, call number N 15 060/3.

14. Namysłów. A fragment of a topographic map of Upper Silesia on the right-hand bank of the Odra River, 1796–1806. Christian von Massenbach, *Oberschlesien rechts der Oder 1796–1806*. A coloured pen-and-ink drawing, dimensions: 81 cm x 83 cm, scale of the original: 1:24,000. A sheet of a sectional map of Upper Silesia, which is a retrification of a so-called Hammer's photograph. Marked: roads, buildings, forests, water courses, land relief – crosshatching.

Staatsbibliothek zu Berlin, all number N 16 058, Blatt V.

15. Namysłów. A town map with suburbs, 1810. E. Schosny, *Plan von der Stadt Namslau nebst ihren Vorstädten, wie dieselbe in IV bezirke eingetheilet worden.* Inscription at bottom: *Aufgenommen und in diese Proportion gebracht im Monat October und November 1810 durch den Königl. Bauinsp. E. Schosny.* Dimensions: 38 cm x 42.5 cm, scale of the original: 1:7,250, line scale: 50 pr. = 1 Rhenish inch duocen. 300 pr. = 16.7 cm.

A town map with suburbs, with a division into four districts. The town borders Smardzowice Małe and Bemowskie; marked: Widawa River, streams, a pond, land relief, streets, a hard-surfaced road, other roads, bridges, meadows, mills, breweries, brickyards, a fulling mill, a tavern, town walls and gates, bastions, a grange, as well as sacred, educational, hospital, court, post office and administrative buildings.

A. <i>Das deutsche Tor</i>	The German Gate
B. <i>Das pohlische Thor</i>	Thor Polska Gate
C. <i>Das Wasser Thor</i>	The Water Gate
D. <i>Das rath Haus</i>	The town hall
E. <i>Die Cathol. Pfarr Kirche</i>	The parish Catholic church
e. <i>Schule zu Pfarrhof</i>	A parish school
F. <i>Die Evangel. Kirche</i>	An Evangelical church
G. <i>das Franciscaner Kloster</i>	A Franciscan monastery
H. <i>das Comende Schloss</i>	The castle
I. <i>Die Evangel Schule</i>	An Evangelical school
<i>und Kirchhof</i>	and a church graveyard
K. <i>Die Stadt Brauerey</i>	A town brewery
L. <i>die Schloss Brauerey</i>	castle brewery

M. Die Stadt Mühle, 4 gäng.	A four-wheel town mill
N. Die Amts Wohnungen der Evangel. Geistlichen	Flats of Evangelical clergy
O. Der Pulver Thurm	Prochowa Tower
P. Die Frohnfeste	A watchtower (?)
Q. Das Stockhaus	A prison
R. Das Lazareth	A field hospital
S. Das Hospital	A hospital
T. Das Schiesshaus	A shooting house
U. Gasthof zur goldnen Krone	"The Golden Crown" tavern
V. Gasthof zum goldnen Kreuz	"The Golden Cross" tavern
W. Die Scharfrichterey	The executioner's house
X. Das Posthaus	A post office

Archiwum Państwowe we Wrocławiu (State Archive in Wrocław) call number Kart. Rej. Wr. IV/155.

16. Namysłów. A town map, 1825. *Plan von der Stadt Namslau und ihren Umgebungen Gezeichnet von Ed. Friedrich*. A coloured drawing, canvas-backed paper, dimensions: 65 cm x 61 cm, scale of the original: 1:7,800, line scale: 550 Rhinish rods = 19 cm. At the bottom an illegible description:*Breslau 12 No...., 1825 Baum...Director. Ober Bau Dep*. A very accurate rendering of the town's surroundings, a distinctly shown outline of the fortifications, to the north-east of the town: *Altstadt*, in the east: *Polnische Vorstadt*, in the west: *Deutsche Vorstadt*, to the north of the town: *Stadt Dorf Marschwitz*.

Staatsarchiv Berlin Dahlem, call number GStA PK E 50 929.

17. Namysłów. A topographic map, 1828. *Namslau. Urmesstischblatt. Aufgenommen und gezeichnet im Jahre 1828 vom Lt. Gr. Zu Dohna = Lauck im Garde Res. Inf. Lander. Regt*. A coloured pen-and-ink drawing, dimensions: 46.5 cm x 44 cm, scale of the original: 1:24,000.

Marked: roads, buildings, forests, land relief – crosshatching.

Staatsbibliothek zu Berlin. Call number Urmesstischblatt, No. 2896.

18. Namysłów. A topographic map, 1885. *Namslau*, sheet No. 2896. Multi-colour print on paper, dimensions: 48 cm x 46 cm, scale of the original 1:25,000.

Marked: roads, buildings, forests, land relief.

State Archive Wrocław, Kart. Rej. Wr., call number VIII/234.

19. Namysłów. Land development plan related to town area expansion, 1928. Hermann Jansen, *Namslau in Schlesien*. A coloured drawing on paper, dimensions: 143.30 cm x 105.10 cm, scale of the original: 1:2,500, line scale: 100 mm – 2,500 m. Marked: streets, newly laid out streets, streets to be eliminated, roads, a railway line, a railway station, a field, a graveyard, a brickyard, a slaughterhouse, a mill, meadows, a park, a barracks, a hospital, new housing estate areas.

<i>Alte Verkher's Strasse</i>	Former transit streets
<i>Heute / Alte Wohn Strasse</i>	Today's / Former streets in residential areas
<i>Heute / Aufgehobene Strasse</i>	Today's / Closed down streets
<i>Boschung</i>	Embankments
<i>Altstadt</i>	The old town
<i>Heute / Alte Bebauung</i>	Today's / Old buildings and structures
<i>Öffentliche Gebäude</i>	Public buildings
<i>Parzellengrenze</i>	Plot boundaries
<i>Gartengrenze</i>	Garden boundaries
<i>Kapelle</i>	Chapels
<i>Kirche</i>	Churches
<i>Baume</i>	Trees
<i>Bach, Flusse</i>	Streams, rivers
<i>Grünfläche</i>	Green areas

Technische Universität Berlin Architekturmuseum, call number Inv. No. 21475

20. Namysłów. A plan of division of the area of the town of Namysłów. A proposal of the President of the central government, 1940. *Flächenteilungsplan der Stadt Namslau, 1940, Vorschlag des Regierungspräsidenten [Planungsamt]*. A blueprint coloured with coloured pencils, dimensions: 77.5 cm x 66 cm, scale of the original: 1:5,000, line scale: 100 mm – 500 m.

Development zones marked in colour. To the north-east of the town centre, on the Widawa River – a non-implemented town stadium project.

<i>Hauptverkher Strasse</i>	Main roads
<i>Wohnflächen</i>	Residential development areas
<i>Siedlungflächen</i>	Housing estate development areas
<i>Gewerbeflächen</i>	Industrial development areas
<i>Grünflächen</i>	Green areas

State Archive Wrocław, Kart. Rej. Wr., call number IV/159.

21. Namysłów. A town map with marked monuments, pre-1945. A technical drawing, ink on paper, dimensions: 43.1 cm x 28.7 cm. A sketch with no scale. Three monument classes marked.

Herder Institut Marburg, call number 243454.

22. Namysłów. A projection of the castle's ground floor, 1936. A technical drawing, ink on paper, dimensions: 50 cm x 63 cm, scale: 1:100. Marked wall stratification from 14th, 16th, 17th and 18th centuries.

Herder Institut Marburg, call number 243454.

23. Namysłów. A view of the town centre from the south, 1933. An aerial photograph.

Herder Institut Marburg, call number 59237.

24. Namysłów. An aerial photograph, a view from the west, 2007.

Herder Institut Marburg, Kirk, No. 249217.

25. Namysłów. A topographic map, 1996. Scale 1:10 000. Sheets: Namysłów, M-33-036-C-d-2, Krzyków M-33-036-C-b-4 in a coordinate system from 1992, 2014.

Chief Centre for Land Surveying and Cartographic Documentation in Opole.

26. Namysłów. Orthophotomap, 2010. Pixel 0.50 m.

Chief Centre for Land Surveying and Cartographic Documentation in Opole.